

Utbildningsnämndens plan för utbildning på Introduktionsprogrammen 2024-2026

Planerande styrande dokument

Vision
Program
► Plan

Göteborgs Stads styrsystem

Utgångspunkterna för styrningen av Göteborgs Stad är lagar och författningar, den politiska viljan och stadens invånare, brukare och kunder. För att förverkliga utgångspunkterna behövs förutsättningar av olika slag. Stadens politiker har möjlighet att genom styrande dokument beskriva hur de vill realisera den politiska viljan. Inom Göteborgs Stad gäller de styrande dokument som antas av kommunfullmäktige och kommunstyrelsen. Därutöver fastställer nämnder och bolagsstyrelser egna styrande dokument för sin egen verksamhet. Kommunfullmäktiges budget är det övergripande och överordnade styrande dokumentet för Göteborgs Stads nämnder och bolagsstyrelser.

Om Göteborgs Stads styrande dokument

Göteborgs Stads styrande dokument är våra förutsättningar för att vi ska göra rätt saker på rätt sätt. De anger vad nämnder/styrelser och förvaltningar/bolag ska göra, vem som ska göra det och hur det ska göras. Styrande dokument är samlingsbegreppet för dessa dokument.

Stadens grundläggande principer såsom demokratisk grundsyn, principer om mänskliga rättigheter och icke-diskriminering omsätts i praktisk verksamhet genom att de integreras i stadens ordinarie beslutsprocesser. Beredning av och beslut om styrande dokument har en stor betydelse för förverkligandet av dessa principer i stadens verksamheter.

De styrande dokumenten ska göra det tydligt både för organisationen och för invånare, brukare, kunder, leverantörer, samarbetspartners och andra intressenter vad som förväntas av förvaltningar och bolag. De styrande dokumenten ligger till grund för att utkräva ansvar när vi inte arbetar i enlighet med vad som är beslutat.

Styrande dokument			
Kommunala föreskrifter		Planerande och reglerande styrande dokument	
Normgivning mot enskild	Riktade styrande dokument	Planerande styrande dokument	Reglerande styrande dokument

Beslutad av:
Utbildningsnämnden

Gäller för:
Introduktionsprogram på de 183/23
kommunala
gymnasieskolorna

Diarienummer:

**Datum och paragraf för
beslutet:**
UBN 2024-01-16

Dokumentsort:
Plan

Giltighetstid:
2024-2026

Senast reviderad:

Dokumentansvarig:
Planeringsledare IM,
utbildningsförvaltningen

Bilagor:

Bilaga 1: Översiktskarta introduktionsprogrammen inom UBF

Bilaga 2: IM nästa steg

Innehåll

Inledning.....	5
Syftet med denna plan.....	5
Huvudmannens viljeinriktning med utbildningen	5
Styrande dokument	5
Systematiskt kvalitetsarbete och uppföljning av planen.....	7
Vem omfattas av planen.....	8
Giltighetstid.....	8
Plan för Introduktionsprogrammen	9
Huvudmannens planering och dimensionering av introduktionsprogrammen	9
Antagning och mottagning.....	10
Plats för utbildning	11
Principer för urval	11
Ålder	11
Behörighet	11
Antagning- och beslutsprocess	11
Övergångar.....	12
Studieavbrott och Kommunalt aktivitetsansvar	13
Övergång under pågående läsår.....	13
Rektors ansvar	14
Beskrivning av utbildning.....	14
Individuell studieplan	15
Kunskapsuppföljning innan godkända betyg.....	15
Överlämningsuppgifter	15
Gymnasieintyg, sammanställning och skriftlig bedömning.....	16
Introduktionsprogrammet programinriktat val (IMV).....	17

Syfte.....	17
Behörighet	17
Innehåll och struktur	17
Längd och utgångar.....	17
Uppföljning av elevens utbildning	17
Introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (IMY)	18
Syfte.....	18
Behörighet	18
Innehåll och struktur	18
Yrkespaket.....	18
Längd och utgångar.....	18
Uppföljning av elevens utbildning	19
Introduktionsprogrammet individuellt alternativ (IMA)	20
Syfte.....	20
Behörighet	20
Innehåll och struktur	20
Längd och utgångar.....	20
Uppföljning av elevens utbildning	21
Introduktionsprogrammet språkintröduktion (IMS)	22
Syfte.....	22
Behörighet	22
Innehåll och struktur	23
Längd och utgångar.....	23
Uppföljning av elevens utbildning	23

Inledning

Syftet med denna plan

Plan för utbildning på introduktionsprogrammen ska vara ett stöd till huvudmannen, rektorer, lärare och andra verksamma inom förvaltningen. Den ska bidra till att skapa förutsättningar för uppföljning, utvärdering och utveckling av förvaltningens introduktionsutbildningar.

Planen tydliggör huvudmannens viljeinriktning och målsättning med utbildning på respektive introduktionsprogram, samt beskriver hur huvudmannen valt att organisera utbildningarna. Planen tydliggör därför:

- introduktionsprogrammets syfte
- behörighet och antagningsprocess
- programmets innehåll och struktur
- programmets längd och utgångar
- regler och rutiner för uppföljning av elevens utbildning

Huvudmannens viljeinriktning med utbildningen

Huvudmannens viljeinriktning med introduktionsprogrammen utgår bland annat från läroplansmålet; att elever som avslutat ett introduktionsprogram har en plan för och tillräckliga kunskaper för fortsatt utbildning eller uppnår en förberedelse för etablering på arbetsmarknaden.

Detta betyder att huvudmannen vill att eleven har en tydlig plan för sin utbildning, kan följa sin progression och når sina individuella mål utifrån sina förutsättningar på kortast möjliga tid. Att motivera och engagera eleverna så att de känner att skolan är viktig och meningsfull, att jobba relationsskapande, med ett främjande och förebyggande elevhälsoarbete, och att ha en bra kontakt mellan skolan och hemmet är en stor del av det närvarofrämjande arbetet som är särskilt viktigt för dessa elevgrupper.

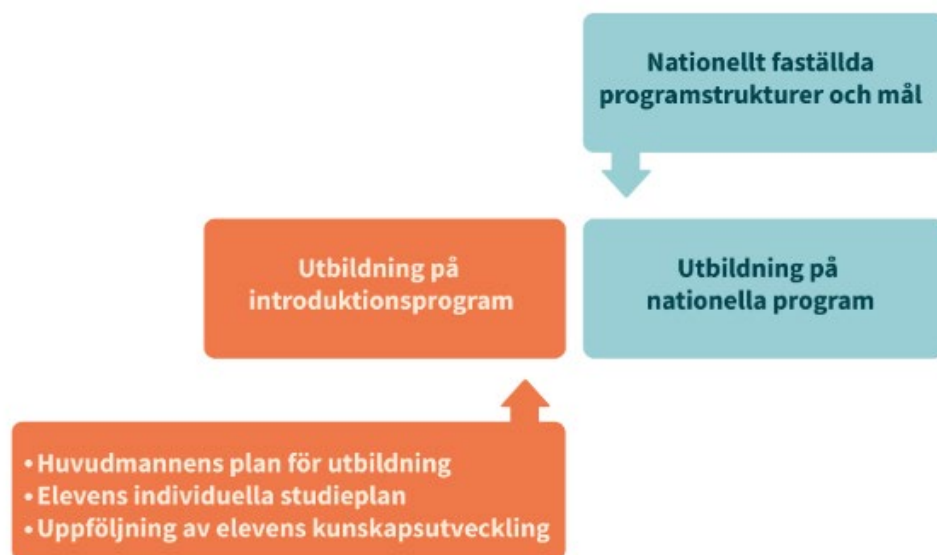
Eleverna på introduktionsprogrammen är en heterogen grupp och elevernas olika utmaningar ställer stora krav på alla olika professioners förmåga att hålla hög kvalitet i verksamheten och undervisningen, att differentiera och anpassa för att möta alla elever där de befinner sig och utmana på rätt nivå.

Huvudmannen vill skapa förutsättningar för god och likvärdig utbildning genom att hela styrkedjan (huvudman, rektor, lärare, vårdnadshavare/elev med flera) samverkar i uppföljning, utvärdering och utveckling av verksamheten. Huvudmannen vill att rektor ska känna stöd av huvudmannen, via exempelvis förvaltningens stödfunktioner, nätverk och chefer.

Styrande dokument

Till skillnad från de nationella programmen saknar introduktionsprogrammen i gymnasieskolan nationella programstrukturer och examensmål, det är därför särskilt viktigt att ha kunskap om hur den nationella styrningen är tänkt att fungera genom de nationella ramarna för styrning. Det systematiska kvalitetsarbetet, som regleras genom

skollagen¹, har till syfte att garantera en nationell utbildningskvalité där staten anger ramarna och huvudmän, rektorer och lärare skapar ett hur som är anpassat utifrån de lokala behoven av utveckling. Det vill säga, alla delar i utbildningssystemet ska medverka till en utbildningskvalité som bidrar till elevens kunskapsbildning och lärande².

(bild från Skolverkets utbildning *Utveckla gymnasieskolans introduktionsprogram*)

Utbildning på introduktionsprogram syftar till att förbereda eleven för studier på ett nationellt program, annat introduktionsprogram, annan utbildning eller för etablering på arbetsmarknaden alternativt annan verksamhet. Utbildning på introduktionsprogram är en rättighet för elever som ännu inte är behöriga att antas till ett nationellt program. En elev som har påbörjat ett introduktionsprogram har rätt att fullfölja utbildningen enligt den fastställda studieplanen eller enligt en reviderad studieplan, om eleven medger att den ändras³.

Utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan (garanterad undervisningstid). Enligt Skollagen (SFS 2010:800, 17 kap, 6§) får utbildningens omfattning minskas för en elev som begär det om huvudmannen bedömer att det finns särskilda skälⁱ.

Nuvarande plan har tagit hänsyn till följande styrande dokument och riktlinjer:

- Skollagen (SFS 2010:800)
- Gymnasieförordningen (2010:2039)
- FN:s konvention om barnets rättigheter (2018:1197)

¹ SFS 2010:800, 4 kap, 2–8 §§

² Skolverket - Utveckla gymnasieskolans introduktionsprogram – styrning

³ SFS 2010:800, 17 kap. 15§

- Arbetsmarknadens behov ska vägas in vid planering och dimensionering av utbildning på gymnasial nivå. Ska tillämpas från 1 januari 2025.
- Skolverkets *Plan för utbildningar på introduktionsprogram*ⁱⁱ
- Skolverkets utbildning *Utveckla gymnasieskolans introduktionsprogram – styrning*ⁱⁱⁱ
- *Utbildningsförvaltningens riktlinjer för nyanländas rätt till utbildning inom gymnasieskolan*^{iv}
- *Vägledning för att främja skolnärvaro* (2018)^v
- Rutin för garanterad undervisningstid^{vi}
- Förvaltningsgemensam övergångsplan^{vii}

Systematiskt kvalitetsarbete och uppföljning av planen

Det systematiska kvalitetsarbetet är en förutsättning för utvecklingen av introduktionsprogrammen. De nationella ramarna har en avgörande funktion i huvudmannens styrning för att garantera utbildningens kontinuitet och elevens rättssäkerhet. Det vill säga huvudmannen och rektorn ska styra, stödja och utveckla alla delar av verksamheten så att den svarar mot de nationella mål och krav som anges i läroplanen och skollagen⁴.

Introduktionsprogrammets flexibilitet förutsätter uppföljning på alla nivåer i utbildningssystemet så att utbildningen kan planeras och utvecklas. Huvudmannen och rektor använder därför förvaltningens ordinarie årshjul för systematiskt kvalitetsarbete, samt forumen *IM-nätverk* och *IM-fokusgrupper* där rektorer och representanter för huvudmannen, följer upp och utvecklar verksamheten tillsammans. Utöver detta följs verksamheten upp inom ramen för Göteborgs stads system för ledning och styrning som bland annat innefattar delårs- och årsrapporter, riskhantering och intern kontroll. I utbildningsförvaltningens *Ledningssystem*, publicerat på intranätet, förklaras närmare hur planering och uppföljning är uppbyggt kopplat till både den nationella och kommunala styrningen^{viii}.

Denna plans innehåll utgår från uppdraget, gjorda analyser i samband med vad som beskrivs ovan om kvalitetsarbete, samt utifrån arbetet genom *Samverkan för bästa skola 2020-2023*⁵. Särskilt fokus kommande år är därför arbetet som pågår i forumen *IM-nätverk* och *IM-fokusgrupper* samt framtagande av rutiner för uppföljning av introduktionsprogramsutbildningarna där huvudman och rektorer samverkar. Alla insatser har målet att förbättra elevernas möjligheter till progression utifrån sina mål, samt öka samverkan genom styrkedjan för att förbättra organiseringen av våra introduktionsprogramsutbildningar.

Uppföljning och utvärdering av introduktionsprogrammen, samt denna plan, kommer göras i samverkan mellan huvudman och rektorer.

⁴ Skolverket - Utveckla gymnasieskolans introduktionsprogram – styrning (se slutnot ii)

⁵ Läs mer i *IM nästa steg* samt i *UBF:s kvalitetsrapport*.

Vem omfattas av planen

Denna plan gäller för alla som ansvarar för och berörs av introduktionsprogrammen inom utbildningsförvaltningen.

Huvudman och rektor ansvarar för att denna plan för utbildningen är känd i skolverksamheten.

Giltighetstid

Denna plan gäller 2024–2026 och bilagor revideras vid behov.

Planen kommer, på begreppsnivå, revideras inför hösten 2025 då GY25 träder i kraft.

Plan för Introduktionsprogrammen

Huvudmannen ansvarar för att besluta om en plan för introduktionsprogrammen⁶. Planen ska vara ett stöd till huvudmannen, rektorer, lärare och andra verksamma inom förvaltningen. Den ska bidra till att skapa förutsättningar för uppföljning, utvärdering och utveckling av förvaltningens introduktionsutbildningar. Planen är därmed också viktig för huvudmannens arbete med planering och dimensionering av introduktionsutbildningarna i egen regi.

Utbildningen på ett introduktionsprogram ska utgå från elevens intresse, individuella förutsättningar och kunskapsutveckling så att elevens mål med utbildningen kan nås. Introduktionsutbildningar riktade mot anställning ska vägas mot arbetsmarknadens behov. Förvaltningens introduktionsutbildningar ska därför präglas av flexibilitet, individualisering samt förutsägbarhet och tydlig struktur. Elevens kunskaper ska fortlöpande bedömas och vid behov ska eleven kunna förflytta sig mellan utbildningar under läsåret.⁷

Huvudmannens planering och dimensionering av introduktionsprogrammen

Huvudmannen strävar efter att i så stor utsträckning som möjligt tillmötesgå de behov som kommunens ungdomar har. En viktig del i planeringsarbetet är därmed att i samverkan med grundskolorna skapa rutiner för kartläggning av presumtiva elevers behov och prognostisera antal som inte ännu är obehöriga att antas till ett nationellt program.

Avdelningen för planering och utveckling leder den övergripande planeringen och dimensioneringen av förvaltningens introduktionsutbildningar. Arbetet sker i samråd med utbildningschefer, verksamhetsutvecklare, rektorer och Vägledningscentrum med målet att möjliggöra ett utbud med flexibilitet i skolverksamheterna och individuella lösningar för aktuella elever. I planering och dimensionering av introduktionsutbildningar vägs även ekonomiska och sociala aspekter in.

Förvaltningen anordnar, varje år, informationsträffar för att presentera den aktuella introduktionsutbildningsorganisationen samt aktuella antagning- och mottagningsrutiner. Informationsträffarna riktar sig mot grund- och gymnasieskolor, studie- och yrkesvägledare samt övriga professioner som arbetar med övergången från grundskolan till gymnasiet.

⁶ SFS 2010:800, 17 kap. 7§

⁷ Exempelvis ska det vara möjligt för en elev som påbörjat studier på IMA att under läsårets gång istället påbörja studier på IMY. På liknande sätt ska en elev på IMV kunna övergå till ett nationellt program då hen erhållit godkända grundskolebetyg för behörighet.

Antagning och mottagning

Inom Göteborgsregionen finns idag ett samarbete och en öppenhet att välja skola/utbildning när det gäller ett flertal skolformer. I avtalet finns också regleringar av t ex interkommunal ersättning, vilket innebär att kommunerna har kommit överens om kostnaderna för utbildningarna. Det innebär också att kommunerna gemensamt säkerställer en bredd av olika utbildningar. Avtalets innehåll tas fram tillsammans med kommunernas representanter i olika nätverk som organiseras av Göteborgsregionen (GR)^{ix}.

Inom samverkansavtalet ingår antagning till introduktionsprogrammen programinriktat val utformat för grupp av elever och yrkesintroduktion utformat för grupp av elever. Antagning och mottagande till introduktionsprogrammen individuellt alternativ, språkintröduktion, programinriktat val för enskild elev och yrkesintroduktion för enskild elev regleras inte via samverkansavtalet. Elev från en annan kommun kan erbjudas plats på dessa utbildningar utanför hemkommunen med beslut om överenskommen interkommunal ersättning.

Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, tillhandahåller *Handbok för gymnasieantagning*^x som ett stöd för alla som arbetar med antagningsrelaterade frågor. I handboken samlas bestämmelser gällande gymnasieantagning och råd om hur bestämmelser kan tillämpas. Göteborgsregionen och Utbildningsförvaltningen förhåller sig till de bestämmelser som står i handboken.

Antagning till de olika introduktionsprogrammen har olika rutiner beroende på om de är utformade för en grupp elever eller för enskild elev. Till introduktionsprogram som utformats för en enskild elev ska ansökan *inte* göras. I stället ska eleven göra en undertecknad intresseanmälan⁸.

Ansökan och intresseanmälan till introduktionsutbildningarna görs via Göteborgsregionens ansökningswebb [Indra2.se](https://indra2.se). De elever som söker till programinriktat val utformat för grupp och yrkesintroduktion utformat för grupp handläggs av Göteborgsregionen (GR) medan mottagning av elever på introduktionsprogram utformat för enskild elev handläggs av Utbildningsförvaltningens Avdelningen för planering och utveckling.

Antagning och mottagning av elever på respektive introduktionsprogram beskrivs mer ingående i anslutning till varje program nedan.

Mottagning av nyinflyttade elever från annan kommun under läsåret hanteras av IM Slussen eller Språksslussen⁹. Arbetsgrupperna samordnas och leds av planeringsledare från Avdelningen för planering och utveckling och består av representanter från de olika gymnasieskolorna, samordnare från Vägledningscentrums Drop in samt samordnare från KAA. Mottagningsslussarna ansvarar för att obehöriga elever inom staden erbjuds ett lämpligt introduktionsprogram. Handläggningen sker även i samråd med elev (och vårdnadshavare om eleven är minderårig) samt vid behov mottagande rektor.

⁸ SKR – Handbok för gymnasieantagningen

⁹ Språksslussen hanterar elever som ska erbjudas utbildning på språkintröduktion och IM Slussen hanterar övriga introduktionsprogram.

Plats för utbildning

Introduktionsprogrammen erbjuds på ett flertal skolor i anslutning till nationella program. Vilka skolor som erbjuder utbildningen redovisas i GR:s gymnasiekatalog *Vad ska jag välja?*, i det webbaserade antagningssystemet Indra2.se samt på Göteborgs stads hemsida. Bilaga 1 visar de skolor som erbjuder introduktionsprogram inom UBF.

Principer för urval

Ålder

Gymnasieskolans introduktionsprogram står öppna för ungdomar som avslutat sin grundskoleutbildning eller motsvarande och för nyanlända ungdomar¹⁰ som påbörjar sin gymnasieutbildning under tiden till och med det första kalenderhalvåret det år då de fyller 20 år. Asylsökande ungdomar har rätt till gymnasieutbildning före de fyllt 18 år¹¹.

Behörighet

Hemkommunen är skyldig att erbjuda obehöriga elever plats på introduktionsprogrammen. Vilket program en ungdom är behörig till beror på vilka grundskoleämnen ungdomen fått godkända betyg i. Behörighetsgränserna för introduktionsprogrammen avgörs både av vad eleven minst ska ha uppnått och vad den ännu inte får ha uppnått. Mer om behörighet står under respektive introduktionsprogram.

Enligt 17 kap. 11 § andra stycket skollagen (2010:800) får ungdomar som uppfyller behörighetskraven för ett yrkesprogram tas emot till yrkesintroduktion eller individuellt alternativ, om huvudmannen för utbildningen bedömer att det finns synnerliga skäl. För en elev som följer ett nationellt program ska samtliga relevanta stödåtgärder enligt 9 kap. ha övervägts innan huvudmannen får pröva om det finns synnerliga skäl.

Ungdomar från anpassad grundskola kan erbjudas utbildning på yrkesintroduktion, individuellt alternativ eller språkintröduktion. Hemkommunen behöver dock inte erbjuda sådan utbildning om det med hänsyn till elevens bästa finns synnerliga skäl att inte göra det¹².

Antagning- och beslutsprocess

Eleven ansöker eller gör en intresseanmälan till introduktionsprogrammen med vägledning av en studie- och yrkesvägledare i antagningssystemet Indra2.se. Introduktionsprogrammen programinriktat val (IMV) och yrkesintroduktion (IMY) som utformas för grupp elever ingår i samverkansavtalet för GR och eleven antas via Gymnasieantagningen. Urval sker då efter meritvärde. Nyinflyttade elever som påbörjat IMV eller IMY-utbildning i en annan kommun hanteras oftast av Vägledningscentrums Drop in och mottagande skola men i vissa fall via IM Slussen.

¹⁰ 17 kap. 12 § Skollag (2010:800)

¹¹ 15 kap. 5 § och 17 kap. 12 § Skollag (2010:800)

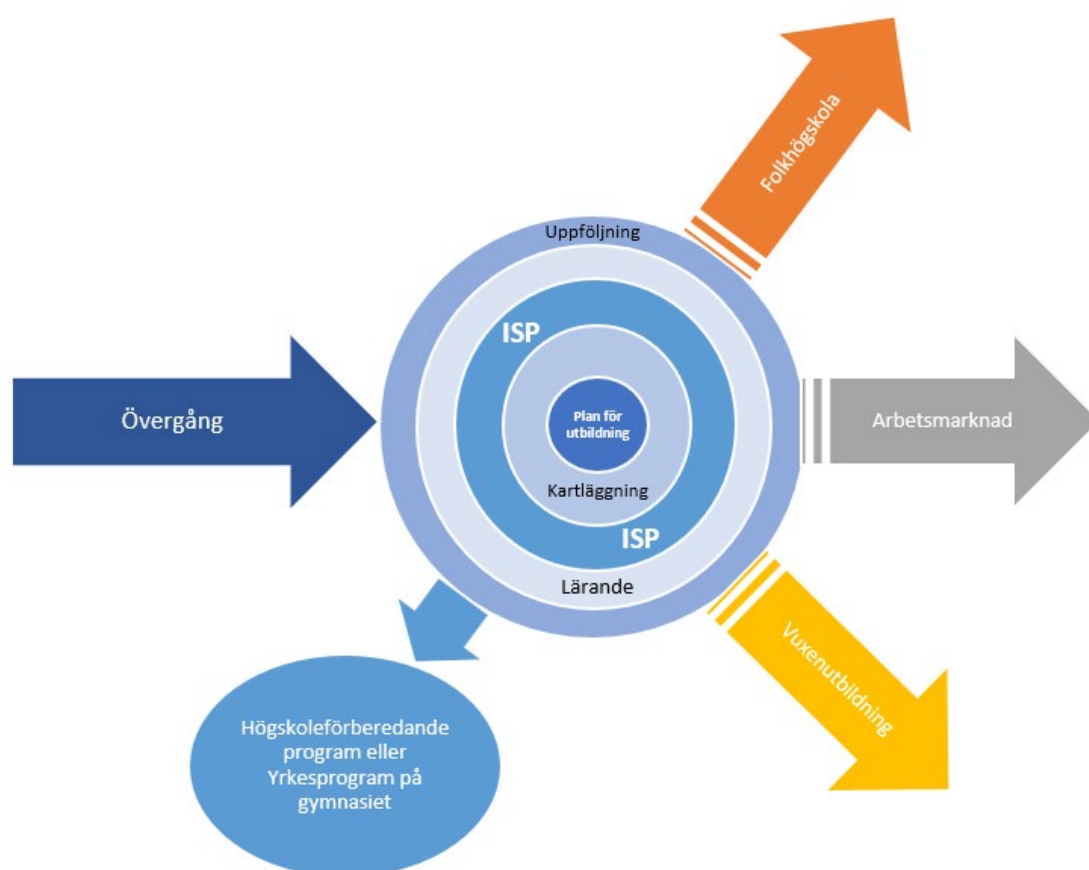
¹² 17 kap. 16 § Skollag (2010:800)

Till introduktionsprogram som utformas för enskild elev (jfr. SFS 2010:2039, 7 kap. §3) handläggs antagningen av Avdelningen för planering och utveckling. Detta sker vid behov i samråd med berörda rektorer. Språkslussen handlägger antagningen för elever som ska erbjudas språkintröduktion, eleverna väljer *inte* någon särskild skolenhet utan erbjuds plats utifrån språknivå¹³.

Beslut om erbjudande av plats till introduktionsprogram som utformats för enskild elev utgår från en bedömning av elevens behov som grundar sig i de underlag avlämnande skola laddat upp i Indra2 samt information som överlämnats brevledes eller via telefonsamtal med planeringsledare på Avdelningen för planering och utveckling. För elever med utökat stödbehov ska avlämnande skola fylla i ett särskilt underlag för anmälan till individuellt alternativ med inriktning Extra Stöd och Anpassning (ESA) eller individuellt alternativ inom AST verksamheten. Avdelningen för planering och utveckling beslutar om erbjudande av plats till individuellt alternativ ESA och individuellt alternativ inom AST verksamheten.

Övergångar

Utbildningsförvaltningens övergångsarbete handlar om övergångar från grundskola till ett introduktionsprogram på gymnasiet. Det handlar också om övergångar vidare till nationella program, vuxenutbildning eller arbetsmarknad. I övergångsarbetet sker överlämning av information när elever rör sig mellan skolformer och över geografiska gränser. Det är av vikt att innehållet och kvaliteten i underlagen följs upp för att utvecklas. Detta för att den mottagande skolan ska få relevant information för att

¹³ Nybörjare, Litteracitet, Fortsättning och SPRINTUS

förbereda kartläggningar och upprätta en individuell studieplan utifrån elevens behov, förutsättningar och mål.

Ungdomar som kommit sent in i det svenska skolsystemet ska få bra möjligheter att slutföra sin utbildning och etablera sig på arbetsmarknaden vilket erfordrar en god samverkan med folkhögskolor och övriga vuxenutbildningar för att erbjuda alternativa utbildningsvägar efter gymnasiet. Genom projektet SamSTART samverkar kommunen med Arbetsmarknads och vuxenutbildningsförvaltningen (ArbVux) och Arbetsförmedlingen för att förbättra övergången från skola till arbetsliv för unga med en fysisk eller psykisk funktionsnedsättning.

Huvudmannen ska också ge förutsättningar för programöverskridande samarbete och väl fungerande övergångar mellan introduktionsprogrammen och de nationella programmen. Förvaltningen strävar mot att öka elevernas progression.

Förvaltningen samordnar tillsammans med vägledningscentrum en särskild vägledningsinsats för elever på språkinträdning och individuellt alternativ med syfte att informera eleverna om yrkesprogrammen samt yrkesinträdning. Skolorna inom utbildningsförvaltningen med yrkesprogram anordnar särskilda studiebesök för eleverna.

Studieavbrott och Kommunalt aktivitetsansvar

Ungdomar som inte påbörjar gymnasiestudier efter år 9 eller avbryter sina gymnasiestudier lotsas till det kommunala aktivitetsansvaret – KAA. Det kommunala aktivitetsansvaret, KAA, har skyldighet att följa upp alla ungdomar. KAA organiseras i en kommungemensam uppföljningsenhet som organiseras under Område Stadsgemensamt. Uppföljningsenheten håller sig löpande informerade om de ungdomar i kommunen som är under 20 år och som fullgjort skolplikt, men inte avslutat gymnasiestudier¹⁴.

Ungdomarna erbjuds samtal och lämpliga individuella åtgärder via KAA. I första hand syftar åtgärderna till att motivera ungdomen att påbörja eller återuppta en utbildning (SFS 2010:800, 29 kap. 9§). KAA samverkar därför med Avdelningen för planering och utveckling och finns representerade i mottagningsgruppen för IM Slussen.

Om en elev planerar att avbryta sina studier är det viktigt att skolan informerar om konsekvenserna och förbereder eleven på en kontakt med KAA¹⁵.

Övergång under pågående läsår

Övergångar till introduktionsprogrammen IMV och IMY under läsåret hanteras oftast av Vägledningscentrums Drop in och mottagande skola men i vissa fall via IM Slussen. Övergångarna sker i samråd med elev (och vårdnadshavare för omyndig elev) och vid behov avlämnande rektor och/eller mottagande rektor. Under pågående läsår kan exempelvis en elev som är inskriven på IMA eller IMS övergå/antas till IMY.

¹⁴ <https://goteborg.se/wps/myportal/enhetssida/kommunalt-aktivitetsansvar/info-till-personal-i-skola>

¹⁵ Se vidare Rutin vid avbrott

Rektors ansvar

Rektor på respektive skolenhet med introduktionsprogramselever ansvarar särskilt för:

1. Att ta fram skolenhetens *utbildningsbeskrivning*, utifrån huvudmannens plan för utbildning på introduktionsprogrammen.
2. Att det upprättas en *individuell studieplan* för varje elev, vilken följs upp löpande över läsåret och revideras vid behov.
3. Att eleven kan följa sin *kunskapsutveckling* innan godkända betyg.
4. Att eleven erbjuds *samtal* utifrån sin individuella studieplan.
5. Att sammanställa och distribuera relevanta *överlämningsuppgifter* till mottagande skolenhet när eleven går vidare till ett annat program eller skolenhet.
6. Att utfärda rätt *dokument* i samband med elev avslutar sina studier.

Eleverna på introduktionsprogrammen omfattas av samma regelverk gällande extra anpassningar och särskilt stöd som på nationellt program. Rektor ansvarar för att utredningar görs om behov av särskilt stöd och beslutar om åtgärdsprogram. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt¹⁶. Åtgärdsprogram ska vara tillgängligt och känt för elev, pedagoger, rektor samt elevens vårdnadshavare.

Utbildningen på introduktionsprogram ska bedrivas i en omfattning som motsvarar heltidsstudier. Eleverna har rätt till i genomsnitt minst 23 timmars undervisning i veckan¹⁷. Elevens studier ska närvaroregistreras. Rektor ansvarar för att eventuell upprepade frånvaro, såväl giltig som ogiltig, utreds samt att relevanta insatser därefter genomförs¹⁸.

I enlighet med gymnasieförordningen¹⁹ ansvarar rektor för att det finns ett *individuellt elevschema* tillgängligt senast en månad efter det att eleven påbörjat utbildningen.

Beskrivning av utbildning

Beskrivning av utbildningen ska ge information som tydliggör vad eleven erbjuds för utbildning och hur denna organiseras på skolenheten. Beskrivningen ska finnas tillgänglig på respektive skolas hemsida samt bifogas på IM-rektorernas gemensamma digitala plattform.

Skolornas beskrivningar ska, utifrån huvudmannens plan för utbildning på introduktionsprogrammen tydliggöra:

- introduktionsprogrammets syfte
- behörighet och antagningsprocess
- programmens innehåll och struktur
- programmens längd och utgångar
- uppföljning av elevens utbildning

¹⁶ SFS 2010:800, 3 kap. 6-9§

¹⁷ Se vidare rutin för garanterad undervisningstid.

¹⁸ SFS 2010:800, 15 kap. 16§

¹⁹ SFS 2010:2039, 3 kap. 4§

Individuell studieplan

Innehållet i elevens individuella studieplan ska präglas av ett helhetstänkande och den planerade utbildningen ska vara tydligt beskriven. Studieplanen ska användas som ett redskap för att förtydliga och synliggöra målet med utbildningen. Skolorna ska använda framtagna och beslutade mallar, vilken bygger på huvudmannens plan och vara kända för elev, pedagoger, rektor samt elevens vårdnadshavare.

Rektor ansvarar för att en individuell studieplan upprättas i samråd med eleven, och elevens vårdnadshavare i det fall eleven inte är myndig. Elevens studieplan ska upprättas senast en månad efter elevens skolstart. Därefter ska den regelbundet följas upp, genom *samtal* och *utvecklingssamtal*, utifrån elevens behov, önskemål, förutsättningar och formulerade mål. Framåtblickande utvecklingssamtal och uppföljningssamtal med eleven ska ske en gång per termin. Om eleven är omyndig ska elevens vårdnadshavare bjudas in till samtalen.

Den individuella studieplanen ska innehålla information om:

- Elevens studieväg
- Utbildningens mål
- Utbildningens längd
- Grundskoleämnen eleven valt/eller valt bort
- Gymnasiekurser och/eller del av kurser eleven valt/eller valt bort
- Arbetsplatsförlagt lärande (APL) och/eller praktik, eller annan yrkesfrämjande insats.
- Andra insatser som är gynnsamma för elevens kunskapsutveckling och som är avsedda att ingå i utbildningen.
- När det är aktuellt, det yrkesområde som utbildningen inriktas mot.

Kunskapsuppföljning innan godkända betyg

Elevens väg mot godkända betyg ska synliggöras för att eleven, och vårdnadshavare om elev är under 18 år, ska kunna följa progression och för att rektor ska kunna säkra att den stöttning eleven får leder till förväntat resultat.

När det gäller nyanlända elever, handlar det om utvecklingen av det svenska språket och att fortsätta utveckla ämneskunskaper.

Överlämningsuppgifter

Rektor, eller den som rektor utsett som överlämningsansvarig, ansvarar för att relevanta överlämningsuppgifter och eventuellt gymnasieintyg sammanställs och lämnas över till mottagande skolenhet när eleven går vidare till ett annat program eller annan skolenhet²⁰.

²⁰SFS 2010:800, 3 kap. 12j§

Gymnasieintyg, sammanställning och skriftlig bedömning

När en elev på ett introduktionsprogram har nått målen enligt sin individuella studieplan, ska ett *gymnasieintyg* utfärdas. Det ska i intyget framgå vilken utbildning eleven har gått, samtliga betyg som eleven har fått samt övriga delar av utbildningen.

Gymnasieintyg ska även kunna utfärdas om eleven uppnått behörighet till ett nationellt program och därför avslutat sin utbildning, även om eleven inte nått betyg i alla ämnen och kurser i den individuella studieplanen. Det bör framgå av gymnasieintyget om eleven har gått flera olika introduktionsprogram.

Om elev avbryter sin utbildning på ett introduktionsprogram, eller inte fullföljer utbildningen enligt sin individuella studieplan ska eleven få en *sammanställning* av vilka delar av utbildningen eleven har fullföljt jämfört med sin individuella studieplan.

En elev som inom ramen för ett introduktionsprogram har läst grundskoleämnena, eller gymnasiekurser utan att få godkänt betyg, ska få en *skriftlig bedömning* av sin kunskapsutveckling i varje sådant ämne.

Introduktionsprogrammet programinriktat val (IMV)

Syfte

Programinriktat val syftar till att elever ska få en utbildning som är inriktad mot ett visst nationellt program. Eleven ska så snart som möjligt kunna antas till det nationella programmet. När eleven erhållit godkända betyg i de grundskoleämnena som saknas för behörighet antas eleven till det aktuella nationella programmet. Det nationella program som utbildningen är inriktad mot kan vara ett yrkesprogram eller ett högskoleförberedande program.

Behörighet

Programinriktat val vänder sig till de ungdomar som inte har alla betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program. För sökande till programinriktat val med inriktning mot ett yrkesprogram eller mot ett högskoleförberedande program gäller att eleven har godkända grundskolebetyg i svenska eller svenska som andraspråk och

- i engelska eller matematik samt minst fyra andra ämnen *eller*
- i engelska och matematik samt minst tre andra ämnen.

Innehåll och struktur

Utbildningen kan organiseras för en grupp elever med bestämd studieplan som alla elever i huvudsak följer, eleven kan då läsa integrerat på det nationella programmet. Om utbildningen organiseras för enskild elev innebär det att eleven följer en individuell studieplan utifrån elevens behov. Eleven läser de grundskoleämnena som saknas och följer de gymnasiekurser som ingår på programmet enligt elevens individuella studieplan. Där det är aktuellt genomför eleven också APL.

Längd och utgångar

Utbildningen anpassas utifrån elevens förutsättningar och behov. Så snart eleven uppnått behörighet ansvarar rektor för att eleven skrivs in på aktuellt nationellt program. En elev som blivit behörig behöver således inte göra en ansökan till det nationella programmet utan tas emot direkt på den aktuella utbildningen.

Om eleven efter den planerade tiden inte uppnått utbildningens mål, att bli godkänd i de grundskoleämnena som krävs, ska hen (och vårdnadshavare om eleven är omyndig) erbjudas uppföljande samtal. Då ska möjliga orsaker och alternativa utbildningsvägar diskuteras. Vid eventuella studieavbrott ansvarar rektor för att KAA meddelas om studieavbrottet.

Uppföljning av elevens utbildning

Rektor på respektive skolenhet ansvarar särskilt för:

1. Att det upprättas en *individuell studieplan* för varje elev.
2. Att eleven kan följa sin *kunskapsutveckling* innan godkända betyg.
3. Att eleven erbjuds *samtal* utifrån sin individuella studieplan.
4. Att sammanställa och distribuera relevanta *överlämningsuppgifter* till mottagande skolenhet när eleven går vidare till ett annat program eller skolenhet.
5. Att utfärda rätt *dokument* i samband med elev avslutar sina studier.

Läs mer om respektive del under avsnittet *Rektors ansvar* ovan.

Introduktionsprogrammet yrkesintroduktion (IMY)

Syfte

Yrkesintroduktion syftar till att eleven får en yrkesinriktad utbildning för att kunna söka till ett yrkesprogram, etablera sig på arbetsmarknaden eller annan verksamhet. Eleven kan läsa ämnen från grundskolan som den inte är behörig i och ämnen från nationella program i gymnasieskolan. Målet med elevens studier ska tydligt framgå i elevens individuella studieplan.

Behörighet

Yrkesintroduktion vänder sig till elever som saknar godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt yrkesprogram, dock inte till de ungdomar som ska erbjudas språkintröduktion. Yrkesintroduktion kan även sökas av elever från anpassad grundskolan och om synnerliga skäl föreligger även av elever som är behöriga till ett yrkesprogram.

Innehåll och struktur

Yrkesintroduktion ska i huvudsak innehålla yrkesinriktad utbildning. Den får innehålla hela eller delar av nivåer i karaktärsämnen och i gymnasiegemensamma ämnen som ingår i gymnasieskolans nationella yrkesprogram eller annan yrkesinriktad utbildning²¹.

Enligt Gymnasieförordningens 4 kap. 12-14 §§ ska utbildningen innehålla arbetsplatsförlagt lärande eller praktik. Arbetsplatsförlagt lärande behöver dock inte förekomma i den omfattning som anges där. Hela utbildningen kan skolförläggas om huvudmannen bedömer att detta uppenbart bäst gynnar eleven²².

Syftet med elevens studier på yrkesintroduktion ska tydligt framgå i elevens individuella studieplan. Programmet har olika övergripande struktur och innehåll beroende på aktuella elevers behov.

Yrkespaket

Inom ramen för yrkesintroduktion erbjuder flera skolor hela eller delar av de nationella yrkespaket som Skolverket i samverkan med bransch-kunniga utarbetat. Yrkespaketen kan kombineras med grundskoleämnen för att ge elever behörighet till ett nationellt program²³. Yrkespaketen riktar sig företrädesvis till elever som redan gått en tid på ett introduktionsprogram och främsta syftet är att utbildningen ska leda till etablering på arbetsmarknaden.

Längd och utgångar

Yrkesintroduktion kan läsas i ett eller flera år. Utgången kan vara fortsatta studier på IMV, ett nationellt yrkesprogram alternativt etablering på arbetsmarknaden.

Efter fullföljd utbildning ska rektor upprätta ett gymnasieintyg i enlighet med Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2020:63). I gymnasieintyget synliggörs de kunskaper eleven erhållit i form av betyg, eventuell praktik samt andra relevanta kunskaper och erfarenheter.

²¹ SFS 2010:2039, 6 kap. 5 §

²² SFS 2010:2039, 6 kap. 5 §

²³ Skolverket – Nationella yrkespaket för introduktionsprogrammen.

<https://www.skolverket.se/undervisning/gymnasieskolan/laroplan-program-och-amnen-i-gymnasieskolan/nationella-yrkespaket-for-introduktionsprogram>

Uppföljning av elevens utbildning

Rektor på respektive skolenhet ansvarar särskilt för:

1. Att det upprättas en *individuell studieplan* för varje elev.
2. Att eleven kan följa sin *kunskapsutveckling* innan godkända betyg, alternativt följa sin *utveckling* inom områden som syftar till annan sysselsättning eller etablering på arbetsmarknaden.
3. Att eleven erbjuds *samtal* utifrån sin individuella studieplan.
4. Att sammanställa och distribuera relevanta *överlämningsuppgifter* till mottagande skolenhet när eleven går vidare till ett annat program eller skolenhet.
5. Att utfärda rätt *dokument* i samband med elev avslutar sina studier.

Läs mer om respektive del under avsnittet *Rektors ansvar* ovan.

Introduktionsprogrammet individuellt alternativ (IMA)

Syfte

Individuellt alternativ syftar till att ge eleven en utbildning som gör det möjligt att komma vidare till annan utbildning, etablering på arbetsmarknaden eller annan verksamhet.

Utbildningen är tydligt individualiserad och organiseras varje år efter aktuella elevers behov. Målet med elevens studier ska tydligt framgå i elevens individuella studieplan.

Behörighet

Individuellt alternativ vänder sig i första hand till ungdomar som inte är behöriga till ett nationellt yrkesprogram, dock inte till ungdomar som ska erbjudas språkintrödktion.

Individuellt alternativ kan även sökas av elever som är eller tidigare har varit inskrivna på anpassad grundskola eller anpassad gymnasieskola. Om synnerliga skäl föreligger även av elever som är behöriga till ett nationellt program.

Innehåll och struktur

Den utbildning som erbjuds på individuellt alternativ är i hög grad individualiserad då den utformas efter elevens förutsättningar och behov. Ett viktigt redskap i detta arbete är elevens individuella studieplan som synliggör elevens utbildning. I studieplanen ska syftet med elevens studier tydligt framgå.

Studieinnehållet bestäms utifrån elevens behov, förutsättningar och mål med utbildningen. Eleven erbjuds läsa grundskoleämnena och delar eller hela gymnasiekurser. Eleven kan även erbjudas andra insatser såsom motivationshöjande insatser och praktik. Utbildningen på individuellt alternativ kan också utformas med ett lärlingsliknande upplägg. En individuell bedömning måste då alltid göras om innehållet är lämpligt för att förbereda eleven för arbetsmarknaden.

Samverkan med elevhälsan, studie- och yrkesvägledningen och andra samhällsinstanser är av betydelse för elever med ett mer omfattande stödbehov av olika slag. Stor betydelse för elevens kunskapsutveckling är också regelbundenheten i uppföljning och framåtsyftade planering av elevens studier. Därför läggs stor vikt vid att tydliggöra och diskutera elevens mål med sin utbildning.

I skolenhetens hemsida redovisas strukturen på den verksamhet inom vilken elevens individuella studier genomförs, samt beskrivningar av den utbildning som eleven erbjuds. För elever med dokumenterat utökat stödbehov kan individuellt alternativ Extra Stöd och Anpassning (ESA) eller individuellt alternativ AST inom AST verksamheten erbjudas. Hemsidorna uppdateras varje år.

Längd och utgångar

Individuellt alternativ kan läsas i ett eller flera år. Utgången kan vara fortsatta studier alternativt etablering på arbetsmarknaden eller annan verksamhet.

Om eleven under läsåret blir behörig för studier på ett annat program är det möjligt för eleven att övergå/tas emot till aktuellt program.

Efter fullföljd utbildning ska rektor upprätta ett gymnasieintyg i enlighet med Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2020:63). I gymnasieintyget synliggörs de kunskaper eleven erhållit i form av betyg, eventuell praktik samt andra relevanta kunskaper och erfarenheter.

Uppföljning av elevens utbildning

Rektor på respektive skolenhet ansvarar särskilt för:

1. Att det upprättas en *individuell studieplan* för varje elev.
2. Att eleven kan följa sin *kunskapsutveckling* innan godkända betyg, alternativt följa sin *utveckling* inom områden som syftar till annan sysselsättning eller etablering på arbetsmarknaden.
3. Att eleven erbjuds *samtal* utifrån sin individuella studieplan.
4. Att sammanställa och distribuera relevanta *överlämningsuppgifter* till mottagande skolenhet när eleven går vidare till ett annat program eller skolenhet.
5. Att utfärda rätt *dokument* i samband med elev avslutar sina studier.

Läs mer om respektive del under avsnittet *Rektors ansvar* ovan.

Introduktionsprogrammet språkintroduktion (IMS)

Syfte

Språkintroduktion har som syfte att ge eleven en utbildning med tyngdpunkt i svenska språket som möjliggör vidare studier i gymnasieskolan, inom vuxenutbildning, folkhögskola eller högskola, alternativt inträde i arbetslivet eller annan verksamhet. Målet med elevens studier ska tydligt framgå i elevens individuella studieplan.

Språkintroduktions övergripande pedagogiska avsikt är att erbjuda nyanlända elever en utbildning av god kvalitet som främjar livslångt lärande. Det finns en särskild riktlinje framtagen för nyanländas rätt till utbildning inom gymnasieskolan i Göteborg, se UBN dnr: 0452/16 – *Göteborgs riktlinjer för nyanlända elevers rätt till utbildning inom gymnasieskolan*. Vid behov revideras riktlinjen i samverkan mellan IMS-rektorer och representanter för Avdelningen för planering och utveckling.

Elevens språk- och ämneskunskaper bedöms utifrån grundskolans kunskapskrav. Utbildningen utgår ifrån de pedagogiska intentioner som återfinns i Skolverkets bedömningsstöd *Bygga svenska*, dvs språkutveckling med fokus på att läsa, skriva, tala och lyssna.

Behörighet

Språkintroduktion står öppen för nyanlända ungdomar som inte har de godkända betyg som krävs för behörighet till ett nationellt program och som behöver en utbildning där tyngdpunkten ligger på att lära svenska. En elev anses vara nyanländ till och med fyra års skolgång i Sverige. Om särskilda skäl finns kan förlängning av utbildningen medges. Om det finns särskilda skäl får även andra elever gå språkintroduktion²⁴.

Beslut om nivå-tillhörighet utgår till stor del från den information som framkommit vid kartläggningsmöten samt den dokumentation om eleven som skolan laddat upp i Indra2. Avdelningen för planering och utveckling beslutar om erbjudande av plats.

Under läsåret handläggs elevärenden av mottagningsgruppen för Språklussen. Det genomförs en kartläggning av elevens kunskaper och en inledande bedömningen ger en första bild av elevens skolerfarenheter, språk- och ämneskunskaper. Det fokuseras också på elevens intressen, styrkor och förmågor. Därefter erbjuds eleven lämplig skolenhet i samråd med rektor eller överlämningsansvarig på mottagande skola.

Språkintroduktion tar emot nyanlända elever till fyra nivåer:

1. IMS-*nybörjare* för helt nyanlända elever med allt från 0 till 11 års skolbakgrund.
2. IMS-*litteracitet* för elever med fortsatt behov av läs- och skrivinlärning på grundläggande nivå.
3. IMS-*fortsättning* för elever som gått IMS-*nybörjare* alternativt ett eller flera år på grundskola.
4. IMS-*Sprintus* för elever med avslutad och dokumenterad gymnasieutbildning från utlandet.

²⁴ SFS 2010:800, 17 kap. 12 §

Innehåll och struktur

Utbildningen utformas för varje elev och innehållet konkretiseras i elevens individuella studieplan. Grundskoleämnet svenska som andraspråk erbjuds alltid. Det erbjuds också grundskoleämnena och gymnasiekurser som leder mot elevens mål med utbildningen, dvs mot vad som ska följa efter avslutad utbildning på språkintröduktion.

Huvudmannen strävar mot att upprätta samverkansformer mellan språkintröduktion och övriga gymnasieprogram för att skapa kontaktytor mellan elever födda i Sverige och de nyanlända eleverna. Det kan handla om samläsning i t ex idrott, matematik, engelska och moderna språk eller om ”praktik” på de nationella programmen.

Under utbildningen ges eleven *information om och vägledning* i det svenska samhället, liksom vägledning mot fortsatt utbildning och arbetsmarknad. Eleven förbereds för att bli en aktiv medborgare i samhället. Detta kan exempelvis innefatta studiebesök på arbetsplatser eller andra aktiviteter som är gynnsamma för elevens lärande. Eleven kan vid behov också erbjudas praktik som ett extra stöd i språkinläringen. Den enskilde eleven ska få studiehandledning på modersmålet utifrån sitt behov.

I skolenhetens programbeskrivning redovisas strukturen på den verksamhet inom vilken elevens studier genomförs, samt beskrivningar av den utbildning som eleven erbjuds. Programbeskrivningen finns på skolenhetens hemsida och uppdateras varje år.

Längd och utgångar

Elever på språkintröduktion kan gå vidare till fortsatta studier inom gymnasieskolan, vuxenutbildning, folkhögskola, högskola alternativt gå vidare till arbetslivet eller annan sysselsättning. Utbildningens längd beror på varje elevs individuella förutsättningar och mål, vilket gör att eleverna behöver olika lång tid på programmet. Studietiden kan variera mellan 1 till 4 år utifrån elevens bakgrund och progression.

För att utbildningen ska ge kunskaper som gör att eleven snarast kan komma vidare i sina studier bedöms och valideras elevens kunskaper fortlöpande. Eleven ska så snart som möjligt utöver studier i svenska också erbjudas läsa grundskoleämnena och gymnasiekurser. För en god övergång vidare i utbildningssystemet krävs ett gott samarbete mellan de skolor som anordnar språkintröduktion, samt de skolenheter som erbjuder nationella program och med andra aktörer utanför skolan.

Uppföljning av elevens utbildning

Det är av vikt att vid behov använda tolk eller annan tvåspråkig personal, t.ex. modersmåls lärare, i kontakten med elev och vårdnadshavare för att undvika missuppfattning och felaktig tolkning.

Rektor på respektive skolenhet ansvarar särskilt för:

1. Att det upprättas en *individuell studieplan* för varje elev.
2. Att eleven kan följa sin *kunskapsutveckling* innan godkända betyg.
3. Att eleven erbjuds *samtal* utifrån sin individuella studieplan.
4. Att sammanställa och distribuera relevanta *överlämningsuppgifter* till mottagande skolenhet när eleven går vidare till ett annat program eller skolenhet.
5. Att utfärda rätt *dokument* i samband med elev avslutar sina studier.

Läs mer om respektive del under avsnittet *Rektors ansvar* ovan.

Slutnot

- ⁱ Delegationsordning – Beslut om att undervisningstiden för en elev på ett introduktionsprogram understiger i genomsnitt 23 timmar i veckan vi särskilda skäl.
[https://www4.goteborg.se/prod/ubf/Verksamhetshandbok/Verksamh.nsf//4BD63B93CC4215D4C257AAE004E84DE/\\$File/C1257A4500376908BHRGCQ6GYL.pdf?OpenElement](https://www4.goteborg.se/prod/ubf/Verksamhetshandbok/Verksamh.nsf//4BD63B93CC4215D4C257AAE004E84DE/$File/C1257A4500376908BHRGCQ6GYL.pdf?OpenElement)
- ⁱⁱ Skolverket – Plan för utbildningar på introduktionsprogram
<https://www.skolverket.se/download/18.a35553a171bb8ce9038d5/1590491813035/pdf6729.pdf>
- ⁱⁱⁱ Skolverket – Utveckla gymnasieskolans introduktionsprogram – styrning (webbutbildning)
<https://www.skolverket.se/skolutveckling/kurser-och-utbildningar/utveckla-gymnasieskolans-introduktionsprogram---styrning>
- ^{iv} Utbildningsförvaltningens riktlinjer för nyanlända elevers rätt till utbildning inom gymnasieskolan
https://intranat.goteborg.se/wps/myportal/int/styrandedokument!/ut/p/z1/hYzNT4MwGMb_lh165X0pH6NeTAtumTFB56ajF1OkApm0BDpJ_OvtbafF5_Z8_B6QcAJp1E_fKtdbo769r2T6QQW-ZCLkWLIt4k6Ux2K3TSg-x_D-30D6Gm-II1SeX195TB_Xns_3mzApIzxE8AoSZGOH3tjj_gmqzrlxviNlcFmWOGit07Wd2mDWBmfJNgQv9RfBNz2dZzV02s2dMk1tz9csMLNf-AeMGRdMcMzDh5RGmzykSYZFgUgZy7Lkvhy1KeznZdDGwTicfg98tfoDnTklgw!!/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/
- ^v Göteborgs Stad - Vägledning för att främja skolkärväro
https://goteborg.se/wps/wcm/myconnect/ba737d7d-c031-4848-a489-12c3427d0934/V/%C3%A4gledning+f%C3%B6r+att+fr%C3%A4mja+skoln%C3%A4rvaro_2018-05-18.pdf?MOD=AJPERES
- ^{vi} Utbildningsförvaltningens rutin för planering och uppföljning av garanterad undervisningstid.
[https://www4.goteborg.se/prod/ubf/Verksamhetshandbok/Verksamh.nsf//05E9F63984AFCEBDC1258A630050759F/\\$File/C1257A4500376908EKONCXFKAV.pdf?OpenElement](https://www4.goteborg.se/prod/ubf/Verksamhetshandbok/Verksamh.nsf//05E9F63984AFCEBDC1258A630050759F/$File/C1257A4500376908EKONCXFKAV.pdf?OpenElement)
- ^{vii} Övergång mellan grundskola/anpassad grundskola och gymnasieskola/anpassad gymnasieskola
https://intranat.goteborg.se/wps/myportal/int/styrandedokument!/ut/p/z1/hYy7boMwGIWfJYNX_OMYA10qY1JEfYk2lzZ4iZzgAiLYCDtF6tMXKUOmqqmc7l-9ggY9YaPnd1tK1Rsvr7EsRnkgC71HiMyjiDCBPikOaZwGBN4o_xuluYY_xACXM7968BC-rmaeb1_8oFjCfol3WGBRmb7V5rDd4LJxbrBPCBBM00S92jh1NmPtWYVgGE2FIBtvurKduUoEm3yH4EONnZV9o5xtpK7Opntk97Gn7ReC-TPgJlw5jlgea74mlPskiBikABTCmNHnYIA6NZdbr7TDQ3_82bPF4hcieKU-/dz/d5/L2dBISEvZ0FBIS9nQSEh/
- ^{viii} Utbildningsförvaltningen - Ledningssystem
<https://intranat.goteborg.se/wps/wcm/myconnect/b2df6a70-9232-40ff-9489-ba872370eba8/Ledningssystem+UBF.pdf?MOD=AJPERES>
- ^{ix} Göteborgsregionen (GR) – Samverkansavtal för gymnasieskolan
<https://goteborgsregionen.se/download/18.681cbd68182e94c066a22c07/1664277822886/Samverkansavtal%20gymnasieskola.pdf>
- ^x Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) – Handbok för gymnasieantagningen 2024
<https://skr.se/skr/tjanster/rapporterochskrifter/publikationer/handbokforgymnasieantagning2024.77845.html>

Bilaga 1 - Översiktskarta Introduktionsprogrammen inom UBF, läsåret 2024/2025

Skolor	Individuellt alternativ	Språk- introduktion	Yrkes- Introduktion	Program- Inriktat val
Angeredsgymnasiet	✓	✓	✓	✓
Bräcke gymnasiet	✓		✓	✓
Burgårdens gymnasium	✓		✓	✓
Center för språkintröduktion		✓		
Ester Mosessons gymnasium			✓	✓
Lindholmens tekniska gymnasium			✓	✓
Hvitfeldtska gymnasiet	✓	✓		
Katrinelundsgymnasiet*	✓			
Motorbranschens tekniska gymnasium MTG				✓
Schillerska gymnasiet	✓			

*Hörselenheten

Introduktionsprogrammen inom UBF, nästa steg

Uppdrag från utbildningschefer till verksamhetsutvecklare

Nästa steg är att, utifrån de identifierade bristerna och önskvärda effekter använda underlag från genomförda workshops, dialoger och GU:s slutrapport, ta fram förslag till huvudmannens organisation för att omhänderta de brister från nulägesanalysen som kvarstår. Dvs föreslå för Gymnasiegruppen hur Utbildningsförvaltningen omhändertar Introduktionsprogrammets systematiska kvalitetsarbete på huvudmannanivå där enheternas medverkan och delaktighet säkerställs.

Nedan underlag är svar på ovan uppdrag.

Först redovisas en **handlingsteori** med problembild, förväntade effekter, styrande värderingar och föreslagna handlingar. Därefter presenteras **fokusområden** som behöver beaktas. Avslutningsvis delges förslag på vilken **organisation** som kan stödja processerna.

Handlingsteori

Problembild

Arbetet med *Samverkan för bästa skola* inleddes hösten 2020 och från dess har olika undersökningar och analyser gjort av Introduktionsprogrammen (IM) inom UBF.

Material som redovisar sammantagen problemtid är:

- Huvudmannens 13 identifierade brister inom *Samverkan för bästa skola* (vt 2021)
- Göteborgs universitets rapport om IM-rektorernas berättelser (ht 2022)
- Sammanställning från workshops med IM-rektorer och nyckelpersoner (vt 2023)

Varför? Förväntade effekter

Läroplansuppdraget

- Ökad möjlighet för eleverna att nå sina mål
- Ökat fokus på uppdraget och läroplanen

Systematiskt kvalitetsarbete

- Ökad kunskap om och ökad möjlighet till kvalitet i undervisningen
- Ökad möjlighet att följa upp verksamheterna
- Ökad känsla av sammanhang och motivation i organisationens alla led

Arbets- och utvecklingsorganisation

- Förbättrad arbets- och utvecklingsorganisation för IM inom UBF
- Ökad samsyn och gemensam förståelse/kunskap om IM inom UBF
- Ökade förutsättningar att skapa likvärdighet och profilering inom UBF:s IM-utbildningar

Värderingar/övertygelser

- Vi kan göra skillnad för elevernas lärande och allas arbetsmiljö
- IM-verksamheten är en stor och viktig del av vår förvaltning
- Verksamheten ska bygga på uppdraget och läroplanen
- Vi tar utgångspunkt i forskning och den beprövade erfarenhet vi har
- Vi utgår från en gemensam problembild och gemensamma önskade

effekter

-
- Elevernas syn är viktigt att fånga
 - Styrkedjan (huvudman – rektor – lärare) ska hänga ihop och ha samsyn
 - Vi har tillgång till den samlade kompetens som behövs i arbetet
 - Delaktighet och känslan av sammanhang skapar inre motivation
 - Motivationen och önskan om delaktighet ökar när vi arbetar utifrån faktiska behov och realistiska mål
 - Dialoger är centrala inslag för intresse, engagemang och kollegialt/kollektivt lärande
 - Genom att dela processer och material ökar möjligheten till samsyn, insyn och engagemang

Handlingar

Läroplansuppdraget

- Lyft upp uppdraget, håll det ständigt i centrum

Systematiskt kvalitetsarbete

- Smalna av och våga rensa i vad vi gör idag
- Utveckla arbetet med att skapa och dela beprövad erfarenhet
- Leta efter goda exempel internt och externt

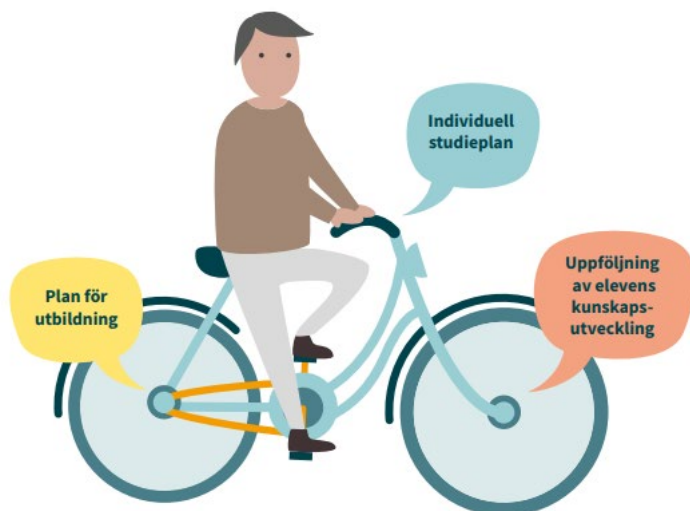
Arbets- och utvecklingsorganisation

- Justera och tydliggör IM:s arbets- och utvecklingsorganisation
- Skapa gemensam digital yta
- Arbeta med "rätt" insats på "rätt" nivå
- Arbeta med identifierade fokusområden och arbeta med några i taget
- Arbeta med kollegialt/kollektivt lärande för att skapa samsyn och skapa gemensamma modeller/metoder
- Möjliggör för kollegiala utbyten och samarbeten mellan skolorna
- Möjliggör hög delaktighet och insyn
- Hantera allas tid med stor noggrannhet

Fokusområden

I det underlag som ligger till grund för detta förslag finns flera identifierade utvecklingsområden. Alla behöver tillgodoses – på sikt. För att skapa hållbarhet och god grund för en arbetsorganisation föreslås att börja med de områden som ger grundläggande förutsättningar för att elevernas resultat ska förbättras och allas vår arbetsmiljö ska bli bättre.

Om vi får kvalitet i elevernas studieplaner, kan följa upp elevernas lärande på ett tydligt och begripligt sätt samt skapa gemensam grund för praktik/APL får vi en god förutsättning att gå vidare med övriga områden – så som anpassningar, delaktighet, studiematerial, skolsjälvförtroende etc. Genom att stödja skolorna att få denna likvärdiga struktur och grund får huvudmannen också goda förutsättningar att följa upp kvaliteten i verksamheten på aggregerad nivå.

De tre första fokusområdena utgör också grunden för IMs läroplansuppdrag – att eleverna blir behöriga för andra program/studerar vidare på annat IM alternativt får etablering på arbetsmarknaden. Den individuella studieplanen och uppföljning av elevernas kunskapsuppföljning är också grunder i vad Skolverket lyfter fram bland det mest centrala för att skapa kvalitet inom IM. (Bild från Skolverket, *Utveckla gymnasieskolans introduktionsprogram*)

Förslag på inledande fokusområden

- **Kvalitet i Individuella studieplaner**

- Skapa samsyn/lathund för arbete med beslutad ISP-mall i syfte att:
 - Implementera beslutad ISP-mall
 - Stärka kompetensen i vad/hur skriva i ISP
 - Stärka kompetensen i hur följa upp ISP, hur skriva i V-klass
 - Stärka kompetensen i hur avsluta en ISP (samt vad/hur skriva de olika dokumenten: gymnasieintyg, sammanställning, skriftlig bedömning)
- Nivåer:
 - *Pedagognivå: möjliggör kollegiala utbyten kring detta.*
 - Fokusgrupp utifrån rektorsnivå: utifrån identifierade rektorsbehov ta fram förslag på policy/lathund för vad och hur
 - Huvudmannanivå: arbeta med att utveckla V-klass och IST i syfte att kunna följa upp det underlag/den statistik som finns i V-klass och IST. Stöd övriga nivåers arbete

- **Progression i lärandet – kunskapsresultat**

- Skapa samsyn
 - i vad vi ska mäta och vad vi ska tala om på samtliga nivåer (elev-, enhets- och aggregerad nivå)
 - i hur vi ska dokumentera progressionen i V-klass och resultat i IST
 - kring vad och hur vi ska följa upp i systematiskt kvalitetsarbete på enhetsnivå

-
- *Pedagognivå: möjliggör kollegiala utbyten kring detta*
 - Fokusgrupp utifrån rektorsnivå: utifrån identifierade rektorsbehov ta fram förslag på policy/lathund för *vad* och *hur*
 - Huvudmannanivå: fortsatt dialoger med andra kommuner för att söka fler goda exempel på aggregerad nivå. Stöd övriga nivåers arbete
- **Praktik/APL**
 - Skapa samsyn på vilka förmågor som ska följas upp på praktik/APL
 - Ta fram förslag på hur praktik/APL ska dokumentera, samt ev. lathund för desamma. (ex. V-klass praktik)
 - Nivåer:
 - *Pedagognivå: nyckelpersoner arbetar med rektorsgruppen.*
 - Fokusgrupp utifrån rektorsnivå: utifrån identifierade rektorsbehov ta fram förslag på policy/lathund för *vad* och *hur*
 - Huvudmannanivå: följ arbetet som sker på Skolverket kring uppföljning av etablering på arbetsmarknaden. Stöd övriga nivåers arbete.

Förslag på framtida fokusområden

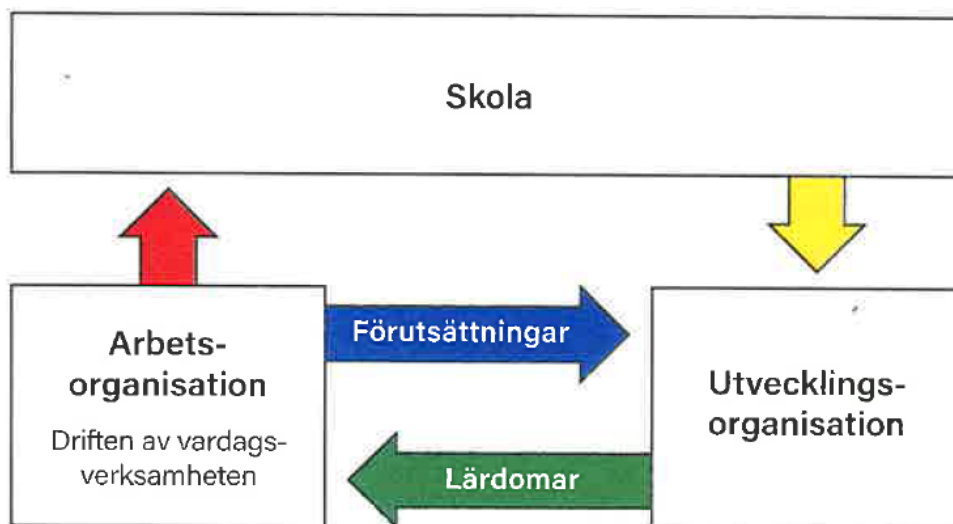
- **Anpassningar och särskilt stöd**
 - Skapa samsyn kring anpassningar och särskilt stöd
 - Vad är anpassningar och särskilt stöd inom IM?
 - Hur följa upp anpassningar och stöd inom IM och nå analys kring vad som faktiskt gör skillnad för elevernas lärande?
 - Hur ska anpassningar och särskilt stöd dokumenteras i våra digitala system på ett likvärdigt sätt inom IM?
 - Nivåer:
 - *Pedagognivå: möjliggör kollegiala utbyten kring detta.*
 - Rektorsnivå: skapa kollegialt lärande kring ovan frågor och utifrån identifierade rektorsbehov ta fram förslag på policy/lathund för *vad* och *hur*
 - Huvudmannanivå: fortsatt dialoger med andra kommuner för att söka fler goda exempel på aggregerad nivå. Ta lärdom och stöd av de skolinspektioner som görs inom förvaltningen under vt 2023. Stöd övriga nivåers arbete.
- **Anpassat studiematerial**
 - Möjliggöra att samplanera och skapa material likt "Bygga svenska" i fler ämnen
 - Nivåer:
 - *Pedagognivå: nyckelpersoner arbetar utifrån rektorsgruppens uppdrag*

-
- Rektorsnivå: skriv fram uppdrag till pedagoger
 - Huvudmannanivå: Stöd övriga nivåers arbete
 - **Elevers inflytande och delaktighet**
 - Följa upp elevers tankar om utbildningens och undervisningens kvalitet.
 - Nivåer:
 - *Pedagognivå: möjliggör kollegiala utbyten kring detta*
 - Rektorsnivå: skapa kollegialt lärande kring ovan frågor och utifrån identifierade rektorsbehov ta fram förslag på policy/lathund för *vad* och *hur*
 - Huvudmannanivå: fortsatt dialoger med andra kommuner för att söka fler goda exempel på aggregerad nivå. Stöd övriga nivåers arbete.
 - **Följa progression – skolsjälvförtroende**
 - Följa upp elevers skolsjälvförtroende
 - Nivåer:
 - *Pedagognivå: utifrån rektorernas uppdrag*
 - Rektorsnivå: skapa kollegialt lärande kring ovan frågor fördjupa problembilden och identifiera verksamhetens behov än mer. Arbeta vidare därifrån.
 - Huvudmannanivå: fortsatt dialoger med andra kommuner för att söka fler goda exempel på aggregerad nivå. Stöd övriga nivåers arbete.

Fler viktiga fokusområden

Följande fokusområden behöver fortsätta att hållas aktuella. Föreslår att detta hanteras centralt av *Planering och utveckling*, och att frågor/dialoger lyfts i de forum som finns tillhands; OLG, samordnarmöten, IM-nätverk, Gymnasiegrupp etc.

- Huvudmannens plan för IM
- Antagningsprocess för IM
- Överlämningar kring IM-elever
- Organisation/fördelning av IM-program och elever inom stadens skolor
- Juridisk vägledning för IM-rektorer (likt Allmänna råd för IM, praxis inom UBF)
- ...

Figur 2. Arbets- och utvecklingsorganisation (efter Scherps VISKA-modell, 2013).

Nedan beskrivs förslag på hur arbeta med IM-nätverk och fokusgrupper (utvecklingsgrupper). Hur UBF organiseras i övrigt kring IM berörs inte här. Utgångspunkten nedan är att följa Scherps tankar om arbets- och utvecklingsorganisation där de båda förutsätter varandra. Se bild. (Bild från Fagerström, 2022).

I en arbetsorganisation strävar vi efter struktur och en basplatta utan problem. I en utvecklingsorganisation är vi nyfikna på problem som uppstår och ser problem som en möjlighet att utveckla verksamheten. När utvecklingsorganisationen bearbetat problem skapas än tydligare strukturer i arbetsorganisationen.

Arbetsorganisationen

Arbetsorganisationen står för struktur och rutiner och leds av *Planering och utveckling* med stöd av verksamhetsutvecklare.

Forum för arbetsorganisationen är *IM-nätverk*.

Medverkande på IM-nätverk är samtliga IM-rektorer, verksamhetsutvecklare och representanter från *Planering och utveckling*. Obligatoriskt för IM-rektorer.

Arbetsorganisationen och IM-nätverken är mycket viktiga för att samtliga berörda ska vara informerade, vara uppdaterade kring IM och för att vi ska skapa kvalitet och likvärdighet för verksamheterna och eleverna inom UBF. Se mer under rubriken *Möten* om förslag på innehåll.

Utvecklingsorganisationen

Utvecklingsorganisationen utvecklar identifierade fokusområden (se ovan) utifrån beslut av gymnasiegruppen. Under en uppbyggnadsperiod leds utvecklingsarbetet av

verksamhetsutvecklare, Maria Wölfhagen, med stöd av övriga verksamhetsutvecklare, Utbildningsnämndens plan för utbildning på Introduktionsprogrammen 2024-2026

Planering och utveckling, Digitalisering och Innovation samt fler centrala enheter. Efter en uppbyggnadsperiod överlämnas ledningen av utvecklingsorganisationen till *Planering och utveckling*.

Forum för utvecklingsorganisationen är *fokusgrupper*.

Några utvecklingsområden pågår samtidigt. När en grupp har förslag till beslut lyfts det till gymnasiegruppen. Därefter avslutas den fokusgruppen och en ny kan starta. Målet för varje process i fokusgrupperna (utvecklingsorganisationen) är att de ska bli en del i arbetsorganisationen.

Fokusgrupper och delaktighet

Utvecklingsorganisationen arbetar med beslutade fokusområden i så kallade fokusgrupper. De olika fokusgrupperna består av rektorer och leds av processledare: verksamhetsutvecklare; Sarah Males, Jan Tinnberg, Maria Wolfhagen och planeringsledare Saida Charafi, med stöd från övriga centrala enheter.

Fokusgrupperna arbetar utifrån samma struktur där processledare får handledning i arbetet av *Center för skolutveckling*.

Rektor ges möjlighet att välja sin medverkan i fokusgrupper utifrån enhetens utvecklingsbehov och/eller goda exempel. Rektor har också vidare möjligheter att engagera personal och eleverna på enheterna för delaktighet i processer som fokusgruppen planerar. Önskvärt är att minst en rektor per gymnasieområde finns representerade i pågående fokusgrupper.

Gemensamma förväntningar på fokusgrupperna är att grupperna:

- Utgår från detta material samt övrigt framtaget material (ex. identifierade brister, rapport, workshops)
 - Vilka var problemen och vilka är orsakerna till fokusområdet?
 - Tar fram lärfrågor för gruppen att arbeta med. Formulera frågan som syftar till att åtgärda orsakerna till problemet, i form av en lärfråga. För lärande samtal utifrån lärfrågan.
 - I fokusgrupperna fokuseras på rektorshandlingar. Processledare omhändertar uppdrag för huvudmannen.
- Utgår från att det vi gör ska gynna elevens utveckling
- Utgår från forskning och den beprövade erfarenhet vi har
- Samarbetar inom fokusgruppen på ett professionellt sätt
- Efterfrågar elevernas syn och delaktighet
- Efterfrågar personalens syn och delaktighet
- Tar stöd av processledaren och övriga kompetenser inom förvaltningen
- Arbetar fram konkret material/förslag utifrån uppdraget. Beslut tas i gymnasiegrupp och ska då kunna gälla samtliga IM inom UBF.
- Presenterar på IM-nätverk vad gruppen är i nuläget och tar emot respons från grupperna
-

Möten

- IM-nätverk en gång per termin, senare delen av terminen (ex. december, maj). Alla IM-inriktningar medverkar på samma möte. Förslag på innehåll:
 - UBF:s IM-organisation
 - Antagningsprocess
 - Övergångsrutiner/överlämningar
 - Systematiskt kvalitetsarbete för IM
 - Kollegialt utbyte utifrån fokusgruppernas arbete

-
- Fokusgrupper två till tre träffar per termin, före IM-nätverk (ex. september-november, januari-april)
 - Se uppdrag och beskrivning ovan.
 - Vid IM-nätverk presentera var gruppen är i nuläget samt ta emot respons från kollegerna på sitt material.
 - Nätverk för IM-personal
 - Utifrån behov och uppdrag som rektorerna beslutar om.
 - Möjlighet till stöd till pedagognätverk från centrala delar av UBF.

Kalendarium

- September: Fokusgrupper
- Oktober: Fokusgrupper
- November: Fokusgrupper
- December: IM-nätverk
- Jan: Fokusgrupper
- Mars: Fokusgrupper
- April: Fokusgrupper
- Maj: IM-nätverk

Digital yta

För att underlätta ovan arbete tar *Digitalisering och innovation* fram en digital yta för IM. Syftet är att skapa en enkel väg för IM-rektorer att hitta det som handlar om IM på ett och samma ställe – oavsett om rektor söker material som är inom arbetsorganisationen (beslut, mallar, riktlinjer, nätverksprotokoll, juridisk vägledning) – eller inom utvecklingsorganisationen (fokusgruppernas pågående arbete). Den digitala ytan skapas i en Sharepoint-miljö där behörigheter kan administreras på grupp- och individnivå och där elever inte har tillgång. Samtliga IM-rektorer och personer som arbetar med IM centralt inom UBF ska kunna läsa allt material samt dela material och i de grupper man är aktiv inom. Ansvarig för den digitala ytan är Planering och utveckling och byggs upp med stöd av Digitalisering och innovation och verksamhetsutvecklare

230220

Maria Wolfhagen

Verksamhetsutvecklare gymnasieområde Centrum

I samverkan med;

Verksamhetsutvecklare Sarah Males, Jan Tinnberg

Planeringsledare Saida Charafi